

SVMB-DAG BIJ MAESLANTKERING GEEFT UITLEG OVER PUNTEVOORDEEL IN HET AANBESTEDINGSBELEID

HOGEROP MET DE CO₂-PRESTATIELADDER

Op 15 december 2011 hield de Sectorvereniging Metaalconserveringsbedrijven SVMB weer een technische dag, deze keer bij de Maeslantkering. Vakblad Oppervlaktetechnieken berichtte in januari over de veelbelovende techniek van het inductieontlakken, hieronder volgt in het kader van thema Bestekken/Normen/Ontwerpen/Richtlijnen de lezing van Henriëtte Former (ingenieursbureau DHV) over de CO₂-Prestatieladder als aanbestedingscriterium in het offertetraject.

Een kort rondvraagje maakte duidelijk dat er al twee bedrijven in de zaal waren met het recent ingevoerde CO₂-Prestatieladdercertificaat: een conserveerder en een verfproducent. "De Prestatieladder is een instrument om bedrijven in de aanbesteding te kunnen meten wat de bedrijfsvoering betreft, maar ook voor projecten," opende Henriëtte Former van ingenieursbureau DHV haar betoog. "Het is ontwikkeld om bedrijven in aanbestedingen te kunnen meten. Voor de bedrijven die het halen, is het een manier om de inspanningen zichtbaar te maken, want je kan een 'CO₂ bewust certificaat'

halen op de niveaus 1 tot en met 5." Het systeem is opgezet door ProRail, "die wilde er aandacht aan besteden en bedrijven bij aanbestedingen een streepje vóór geven. Bij ProRail kan dat wel tot 10% oplopen," duidde ze de mate waarin een offerteprijs gecompenseerd kan worden door de milieuprestatie. Het gunningsvoordeel kan per opdrachtgever verschillen. Bedrijven kunnen de erkenning aanvragen bij een certificeringsinstelling: Lloyds, Kema, Kiwa, DNV, Intron/SGS, TÜV of Bureau Veritas. Alle informatie hierover is te vinden op www.co2-prestatieladder.nl.

VIER SCORINGSCATEGORIEËN

Er zijn vier onderwerpen waarop gescoord wordt: inzicht in de CO₂-uitstoot (weging 40%), het uitleggen van een reductiepad met doelen en mijlpalen waar het bedrijf naar streeft (30%), mate van transparantie en het delen van informatie (20%), en samenwerken in de sector en de keten (10%). Hoe hoger op de ladder, hoe meer er gevraagd wordt om te voldoen, en met name die laatste twee onderwerpen worden dan erg belangrijk. "Dat vraagt best wel eens om een omschakeling in het denken, je wordt gevraagd ideeën over CO₂-reductie te delen met anderen en die samen vorm

te geven. Het is echt bedoeld om de sector in beweging te krijgen." Dat was ProRail al aardig gelukt en meerdere partijen wilden het overnemen. Vervolgens heeft ProRail het overgedragen aan de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen SKAO beheert het nu. RWS neemt dit over voor een aantal projecten en ook de gemeente Almere heeft er al een project mee gegund. Wie volgt: meer gemeenten, woningcorporaties, waterschappen... Men ziet het als een extra instrument om Duurzaam Inkopen vorm te geven.

VOORAL NIVEAU 3, 4 EN 5 IN TREK

Ruim 190 bedrijven zijn al op diverse niveaus gekomen, met name op 3, 4 en 5. "Op niveau 1 zit geen enkel bedrijf," vervolgde Former. "Dat geeft al aan dat het niet onderscheidend is; iedereen wil meteen naar 2 door. Dat niveau betekent een 'aantoonbaar inzicht' plus de wil te

reduceren, dus je energieverbruiken op een rij en aandacht voor reductie. Niveau 3 vraagt het maken van een CO₂-footprint en reductiedoelstellingen, en is voor veel bedrijven het instapniveau. Maar men kan nu al benaderd worden met de vraag of men een footprint beschikbaar heeft, namelijk door een opdrachtgever die hoog op de ladder staat," lichtte Former het keteneffect toe. "Een opdrachtgever die op 5 zit, zal dat namelijk bij zijn belangrijkste toeleveranciers doen," meldde ze onder verwijzing naar ISO 14064-1 (*Greenhouse gases - Part 1: Specification with guidance at the organization level for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals*). "Actief deelnemen aan een initiatief is een niveau, zelf initiatief nemen is een nóg hoger niveau," gaf ze wat voorbeelden van hoe simpel het eigenlijk in elkaar zit.

WWW.CO2REDUCTIEINDEBOUW.NL

"Het zijn nu veel GWW-, infra- en bouw- of spoorgerelateerde bedrijven, maar het neemt wel toe in diversiteit." Ook advies-

bureaus, cateringbedrijven en een autoleasebedrijf hebben het al omarmd. "Via Bouwend Nederland kwam er de website www.CO2reductieindebouw.nl, want allerlei bedrijven die van 4 naar 5 wilden, gingen spreadsheets rondsturen om hun toeleveranciers naar de CO₂-footprintgegevens te vragen. Dus is er een *tooltje* gemaakt," meldde Former in hedendaags internet-Nederlands. "Omrekenfactoren zoals voor liters brandstof, gas en elektriciteit naar CO₂ en dergelijk zitten daar in. Dat is best handig, maar zo'n plaatje zegt niks over kwaliteit. Als je maar wat schat, krijg je ook een bij elkaar geschat plaatje eruit. Maar hoe dan ook: als meer aanbesteders dit overnemen, zal ik volgend jaar of over twee jaar misschien heel andere geluiden uit de zaal horen." Meer dan twee bedrijven op de ladder, wilde ze maar even aangeven.

Enkele voorbeelden van de SKAO-site gaven aan welke opdrachten met de CO₂-prestatieladder zijn gegund. Spooronderhoud, het centraal station van Utrecht CS, een baggerproject van Rijkswaterstaat, de N61, de omlegging van de A9 bij Badhoevedorp, en de Gemeente Apeldoorn met de inrichting Buurtvaartstraat werden genoemd. >

Henriëtte Former (DHV) maakte veel discussie los met een toelichting op de CO₂-Prestatieladder.

BEDRIJFSOMVANG

Er is een onderscheid tussen kleine, middelgrote en grote bedrijven. Aan sommige eisen kunnen kleine bedrijven nauwelijks voldoen (bijvoorbeeld het opzetten van CO₂-reductie-initiatieven samen met overheden en NGO's. "Daarvoor krijgen ze fictief de punten, dat is handig, dan heb je die vast in de pocket. Men kijkt hiervoor naar de grootte van je CO₂-footprint, niet naar de omzet of hoeveel medewerkers een bedrijf heeft. Eerst moet je dus de footprint berekenen en een eerste opzet zou je dus kunnen maken in de database www.co2reductieinbouw.nl. Dan heb je die alvast binnen. Er wordt wel eens gezegd: 'dit is niet voor het MKB', maar daar ben ik het niet helemaal mee eens. Een klein bedrijf hoeft een grote leverancier niet te bevragen om zijn onderwerp Inzicht in te vullen. Wel komt er een certificeerder langs en die wil bewijslast zien, dus je moet je prestaties wel opschrijven, maar ook voor kleinere bedrijven zijn heel goede resultaten te halen en kan men ook doorstappen naar de hogere niveaus."

Het begint allemaal met het goed afbakenen van het bedrijf. "Vooral als je onder een groot concern of een holding valt of een zustermaatschappij bent: bepaal dan eerst welk deel er onder gaat vallen, en bereken dan de juiste footprint, volgens de normen. Daarna kun je je gaan verdiepen met een energieonderzoek op

locatie. Bepaal de grote veroorzakers van CO₂-emissie, en stel maatregelen vast met medewerkers. Bepaal de reductiedoelstelling in percentage en per jaar zoals die door het management wordt nagestreefd, breng het beleid volgens de Plan Do Check Act-cirkel uit de kwaliteitsborging in kaart, communiceer intern en extern. Zoek de samenwerking met derden op. Alles moet je vastleggen voor de auditor. De ladder vraagt veel inzet om een en ander bewijsbaar te maken. Als je iets wilt met klimaatbeleid en CO₂-reductie, dan geeft het houvast."

WELHAAST GEDWONGEN

Het vragenrondeje werd volop aangegrepen door de aanwezigen. "Je wordt haast gedwongen het te gaan halen, want middelgrote of grote bedrijven die op niveau 5 zitten, krijgen voor een opdracht van een miljoen euro bij ProRail 10% fictieve korting op hun offerteprijs. Als je het niet hebt, moet je dan eigenlijk nog wel meedoen met die inschrijving... een tón lager!" Als beloningssysteem zag hij desgevraagd liever een uitnodiging dan wat hij ervaarde als een dwangsom, "want je schrijft niet in op een opdracht, dat heeft geen zin op een miljoen als er bedrijven van niveau 5 meedoen." "Ja, zo zit het wel in elkaar," beaamde Former het toegenomen gewicht dat aan grondstof- en

energieverbruik toegekend wordt. "Maar het voordeel is toch weg als iederéén het gaat halen?" vroeg een ander zich af. Dat kon ze niet zonder meer bevestigen, want ook bedrijven op de hoogste niveaus moeten zich blijven inspannen. Eerder had ze nog rondgevraagd hoeveel bedrijven van plan waren het te gaan halen, "misschien worden dat er na vanmiddag wel meer." "Je móét wel," wierp een eerdere vragensteller meteen op. Maar hij voegde eraan toe: "En die gegevens die je in moet leveren, zijn heel afhankelijk van je werk. Als ik alleen ga opruwen, gebruik ik misschien tienduizend liter brandstof voor de compressor, als ik alles eraf ga stralen heb ik voor de perslucht wel honderdduizend liter nodig..."

"Ik zag een lijst van bedrijven in de presentatie met een aantal van mijn klanten ertussen. Eentje heeft me een formulier gestuurd, maar verder nooit iemand, terwijl dat zou moeten als ze op niveau 5 zitten..." "Ze hoeven het niet aan iedereen te vragen, er mag een selectie op basis van inkoopomzet gedaan worden," was de opmerkelijke toelichting. Hier wordt dus geen CO₂-footprint als scheidslijn gebruikt, kennelijk om het kip-ei-probleem te voorkomen dat je niet weet of een bedrijf erop te bevragen is zolang die footprint nog niet bekend is.

"Hoe wordt er op Europese schaal mee omgegaan?" Nu het breder in aanbestedingen wordt gebruikt, moet het aan

Europese regelgeving voldoen, luidde de toelichting. SKAO heeft hiervoor een EMVI-variant (Economisch Meest Voordelige Inschrijving) ontwikkeld, waarbij specifieke eisen worden gesteld aan het project. "Dan hoeft je geen certificering te hebben," aldus Former, "maar moet je voldoen aan alle eisen van dat specifieke project. Dat is de EMVI-variant, als je veel van die projecten hebt is het handig het CO₂-bewust certificaat te halen voor het hele bedrijf, maar het kan dus ook per project." <

Edwin Meeuwsen (Sectorvereniging Metaalconserveringsbedrijven SVMB) bracht technische en economische actualiteiten bij elkaar op de goed bezochte technische dag.

MEER INFORMATIE

Binnen de FOSAG wordt een project overwogen waarin een groepje bedrijven in een aantal dagdelen de formats stapsgewijs gaat doorlopen, met huiswerkopdrachten. De zes dagdelen vormen als het ware een soort cursus. Hieraan zijn geen externe begeleidingskosten verbonden. Belangstellenden kunnen zich melden bij Edwin Meeuwsen van de Sectorvereniging Metaalconserveringsbedrijven SVMB.

www.SKAO.nl
Henriette.Former@DHV.com
www.DHV.nl

Sectorvereniging Metaalconserveringsbedrijven SVMB
Edwin.Meeuwsen@fosag.nl

KOSTEN EN BATEN VAN DE CO₂-LADDER

De ladder dekt vier onderwerpen per niveau dat bereikt kan worden en dat een bepaald aanbestedingsvoordeel oplevert: Inzicht, Transparantie, Reductie, Initiatief. Per niveau moeten alle vier de onderwerpen goed ingevuld zijn, het gaat hier dus niet om een gemiddelde dat voldoende moet zijn. Hoe hoger het niveau, hoe meer een aanbieder duurder mag zijn dan een ander en tóch de opdracht kan krijgen. Deze percentages zijn gestaffeld. Prorail hanteert bijvoorbeeld 1%, 2%, 4%, 7% en 10%.

Als kosteninschatting is te denken aan twee dagen per week gedurende drie tot zes maanden. Het moet er niet 'even bij' gedaan worden in de avonden en weekends. Certificering kost eenmalig vier- tot achtduizend euro, de jaarlijkse verlenging

vervolgens ongeveer de helft. Er moet een afdracht aan de SKAO gedaan worden van tweeduizend euro, afhankelijk van bedrijfsgrootte naar omzet: bedrijven met vijf tot vijftendertig miljoen jaaromzet betalen tweeduizend, bedrijven met vijf miljoen omzet hoeven maar driehonderd te betalen, eenmansbedrijven honderd (hier is blijkbaar niet de rechtsvorm maar de omvang bedoeld, met het oog op bijvoorbeeld adviesbureaus). De externe begeleiding kost tot vijftuizend euro voor het laten maken van de footprint, en eventuele coaching komt er nog bij. Baten zijn een gunningvoordeel en energiebesparing, maar bijvoorbeeld ook inzicht in maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en een beter imago. Het kan ook een vliegwieleffect voor allerlei andere onderdelen van het bedrijf opleveren.